Каква е ролята на Европейския парламент

Публикуван на: 19-05-2014
Източник: Портал Европа

Резултатът от изборите за Европейски парламент през 2014 г. ще определи за пръв път в историята на ЕС и това, кой ще оглави Европейската комисия, изпълнителния орган на ЕС. Кандидатите за останалите портфейли в Комисията ще трябва също да преминат труден процес на парламентарна проверка, преди да могат да встъпят в длъжност.
Щом бъде определен съставът на Комисията, членовете на ЕП ще се върнат към основните си парламентарни задължения: определянето на законите, които оказват влияние върху ежедневието на европейските граждани, и на годишния бюджет на ЕС – правомощия, които той споделя със Съвета на министрите (28 национални правителства на ЕС) в система, подобна на двукамарна. Парламентът има също правомощия за контрол или надзор над останалите институции на ЕС: той наблюдава как те работят и как изразходват парите на данъкоплатците. И накрая, но не на последно място, Парламентът действа като проводник на тревогите на обществеността и може да поставя нови въпроси за разглеждане в европейския политически дневен ред.
1. Процедура по назначаване на Европейската комисия
Това ще бъде първият път, когато от държавите – членки на ЕС, ще се изисква да отчетат резултатите от изборите за Европейски парламент, преди да изберат кандидат за председател на Комисията. Процедурата ще бъде следната:

» като вземат предвид изборите за ЕП, държавните или правителствени ръководители на държавите членки издигат кандидатура за председател на Комисията;

» кандидатът представя своите политически насоки (всъщност манифест) пред Парламента;

» кандидатът трябва да бъде одобрен с абсолютно мнозинство от членовете на ЕП (376 от 751); ако бъде одобрен, той се счита за „избран“ от Парламента; ако кандидатът не бъде одобрен, държавите членки трябва да издигнат нова кандидатура;

» избраният за председател и националните правителства на ЕС съгласуват списък на кандидатите за останалите портфейли в Комисията (по един кандидат от всяка страна);

» кандидатите преминават изслушвания, за да бъдат утвърдени от Парламента (тези изслушвания не са формалност: Парламентът вече е отхвърлял кандидати, които е считал за неподходящи);

» след това председателят и останалите членове на Комисията като орган са поставени на едно гласуване, за да бъдат одобрени от Парламента с обикновено мнозинство (мнозинство от

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

подадените гласове);

» ако бъде одобрена от Парламента, новата Комисия се назначава официално от държавните/правителствените ръководители на ЕС.

2. Законодателни правомощия

Членовете на ЕП са законодателите на ЕС: без тяхното участие и одобрение повечето от законодателните текстове на ЕС не могат да влязат в сила. С Договора от Лисабон от 2009 г. Парламентът получи истинска власт над последните области на политиката, в които преди това неговата роля беше само консултативна, а именно селското стопанство и гражданските свободи.

Основните видове законодателни правомощия са както следва:

Обикновена законодателна процедура: Също известна като „процедура на съвместно вземане на решение“, това е основната законодателна процедура на ЕС, която се използва за съставяне и приемане на почти всички законодателни актове на ЕС (между 70 и 80 области на политиката). Тя дава на Парламента право да приема, отхвърля или изменя проекти на законодателни актове относно единния пазар, околната среда, защитата на потребителите, гражданските свободи, селското стопанство, транспорта, научните изследвания и други области. През този мандат например членовете на ЕП използваха своето законодателно влияние, за да настояват за по-строги правила за защита на данните, за ограничаване на бонусите на банкерите и по-широк демократичен контрол върху прохождащата система за икономическо управление на ЕС.

Консултация: По някои видове законодателни актове (например данъчно облагане, конкуренция, нови държави – членки на еврозоната) Парламентът дава само консултативно становище. Въпреки това броят на областите на политиката, които са уредени по тази процедура, е спаднал значително, като повечето законодателни актове вече спадат към процедурата на съвместно вземане на решение.

Одобрение: Ако ЕС планира да приеме нови държави членки или да сключи споразумения със страни извън ЕС, е необходимо одобрението на Парламента, въпреки че ЕП не може да изменя отделни детайли от такива споразумения. През настоящия мандат членовете на ЕП отхвърлиха Търговското споразумение за борба с фалшифицирането (АСТА) и отказаха да предоставят данни за банкови преводи на САЩ чрез мрежата СУИФТ.

Право на инициатива: Парламентът може да поиска от Комисията да изготви нови законодателни предложения и често упражнява това свое право, след като се запознае с годишната работна програма на Комисията.

3. Бюджетни правомощия

Всички европейски политики като селското стопанство, регионалното развитие, енергетиката, транспорта, околната среда, помощта за развитие и научните изследвания получават финансиране от ЕС. За тази цел, дългосрочният бюджет за разходите на Европейския съюз трябва да бъде одобрен от националните правителства и от членовете на ЕП след което всяка година двете страни решават заедно как да се изразходва годишният бюджет.

Парламентът отговаря също и за последващия контрол дали парите на данъкоплатеца са били използвани по предназначение и за приключване на отчетите, ако е удовлетворен от резултатите. В многобройни случаи той е изисквал по-строги проверки и през 1999 г. принуди цялата Комисия да подаде оставка поради нередности в управлението на бюджета.

4. Демократичен контрол и надзорни правомощия

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

Основна функция на всеки парламент е контролът и надзорът над другите власти, за да се гарантира демократична отчетност. Европейският парламент изпълнява тази функция по няколко начина.

Правомощия за номиниране

Освен ключовата си роля при избора на Комисията Парламентът провежда изслушвания на председателя и членовете на Изпълнителния съвет на Европейската централна банка и на номинираните за членове на Сметната палата.

Парламентарен контрол над ЕЦБ

За да се гарантира отчетността на европейската парична политика, председателят на Европейската централна банка докладва на всеки три месеца пред комисията по икономически въпроси на ЕП и също представя годишния доклад на Банката пред Парламента.

В новото си качество на надзорен орган над банките в ЕС ЕЦБ ще подлежи на строг парламентарен контрол от страна на членовете на ЕП, които ще имат също правомощието да одобряват висшите ешелони на надзорния орган.

Парламентарни разследвания

Парламентът има правомощието да учреди временна комисия, която да разследва въпрос от обществен интерес (неотдавнашен пример за това беше специалната комисия по организираната престъпност, корупцията и изпирането на пари) или твърдения за нарушение или лошо управление на правото на Съюза.

Парламентарни въпроси

За да търсят отговорност от другите институции на ЕС, членовете на ЕП могат да задават въпроси с искане за устен и писмен отговор. По този начин Комисията и Съветът редовно трябва да отговарят на питания, да предоставят подробна информация или да участват в дебат в Парламента по конкретни въпроси на политиката.

5. Външна политика и права на човека

Върховният представител за общата външна политика и политиката на сигурност на ЕС (ОВППС) трябва да дава отчет на Парламента, който има право да бъде информиран и с него да се провеждат консултации по тази политика, а също така използва и бюджетните си правомощия, за да формира мащаба и обхвата ѝ.

Одобрението на Парламента е необходимо за всяко разширяване на ЕС и за сключването на търговски или други споразумения с държави извън ЕС. Членовете на ЕП посвещават и значителна енергия на въпроси, свързани с правата на човека и насърчаването на демократичните ценности навсякъде по света, като наградата „Сахаров“ за свобода на мисълта е ежегодният акцент на работата на Парламента в тази област.

6. Петиции

ЕП е начело в насърчаването на прозрачност, откритост и обществен достъп по отношение на брюкселската действителност, която понякога напомня на лабиринт. Всеки европейски гражданин има право да изпраща петиции до членовете на ЕП за проблеми с околната среда, спорове с митнически органи, прехвърляне на пенсионни права и други въпроси, стига те да попадат в обхвата на правомощията на Европейския съюз. Гражданите могат да се обръщат и към европейския омбудсман – независима инстанция, назначавана от Парламента – който има право да разследва обвинения в лошо административно управление или злоупотреба с власт от страна на институция на ЕС.

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg